II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 11ης Οκτωβρίου 1988

σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ

(IV/32.368 — BBC — Brown Boveri)

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(88/541/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 συνθήκης ΕΟΚ [1], όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, και ιδίως τα άρθρα 4, 6 και 8,

την κοινοποίηση της σύμβασης για συνεργασία με την ιαπωνική εταιρεία NGK Insulators Ltd, Nagoya, που υποβλήθηκε από την BBC Brown Boveri Aktiengesellschaft, Mannheim (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) στις 17 Ιουνίου 1986,

Μετά από δημοσίευση του ουσιώδους περιεχομένου της κοινοποίησης [2] σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17,

μετά από διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων,

Εκτιμώντας ότι:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

A. Αντικείμενο της κοινοποίησης

(1) Η επιχείρηση ηλεκτρολογικού υλικού BBC Brown Boveri Aktiengesellschaft, Mannheim [3] κοινοποίησε, στις 17 Ιουνίου 1987, σύμβαση για τη συνεργασία με την ιαπωνική εταιρεία NGK Insulators Ltd, Nagoya, η οποία είναι παγκοσμίως γνωστή παραγωγός τεχνικών κεραμικών προϊόντων ακριβείας.

(2) Η συνεργασία αφορά την ανάπτυξη συσσωρευτών θείου-νατρίου υψηλής απόδοσης οι οποίοι χρησιμοποιούνται καταρχήν σε ηλεκτροκίνητα οχήματα. Επιπλέον, οι συσσωρευτές χρησιμοποιούνται σε δίκτυα παροχής ενέργειας και σε βιομηχανικά δίκτυα ως διατάξεις αποταμίευσης ενέργειας.

(3) Σήμερα, χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό συσσωρευτές μόλυβδου-οξέος, οι οποίοι όμως δεν αποταμιεύουν πολλή ενέργεια ανά χιλιόγραμμο συσσωρευτή. Για το λόγο αυτό, για να επιτευχθεί υψηλότερη πυκνότητα ενέργειας, οι μεγάλοι κατασκευαστές ηλεκτρικών συστοιχιών (μπαταριών) και άλλες επιχειρήσεις ασχολούνται με την ανάπτυξη συσσωρευτών υψηλής απόδοσης.

Η BBC αναπτύσσει από το 1972 ένα συσσωρευτή θείου-νατρίου ο οποίος μπορεί να συσσωρεύει τετραπλάσια ηλεκτρική ενέργεια απ' ότι μια μπαταρία μολύβδου-οξέος. Οι συσσωρευτές μεγάλης χωρητικότητας βρίσκονται, πάντως, ακόμη στο στάδιο της ανάπτυξής τους και, με εξαίρεση τις μπαταρίες νικέλιου-σιδήρου (NIFE) που αναπτύσσει και εμπορεύεται γαλλική επιχείρηση, δεν διατίθενται ακόμη στο εμπόριο. Συνεπώς, δεν υπάρχει ακόμη αληθινή αγορά για τους συσσωρευτές μεγάλης χωρητικότητας.

(4) Στο πλαίσιο της συνεργασίας, ιδρύθηκε στην Ιαπωνία μια κοινή επιχείρηση, η εταιρεία Newco, στην οποία η NGK συμμετέχει κατά 60 % και η BBC κατά 40 % και η οποία ασχολείται με την ανάπτυξη των συσσωρευτών θείου-νατρίου. Η BBC έχει προωθήσει την

[1] ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.
[2] ΕΕ αριθ. C 72 της 18. 3. 1988, σ. 4.
[3] Μετά τη συγχώνευση της ελβετικής μητρικής εταιρείας BBC Brown Boveri AG με τη σουηδική εταιρεία Asea AB, η επιχείρηση απέκτησε, από τις 13 Ιουνίου 1988, την επωνυμία «Asea Brown Boveri Aktiengesellschaft» (ABB).

ανάπτυξη των συσσωρευτών θείου-νατρίου σε πολύ προχωρημένο στάδιο. Οι συσσωρευτές που έχουν κατασκευασθεί από την BBC λειτουργούν με κεραμικούς σωλήνες. Αποτελεί πρόβλημα, στο οποίο δεν έχει ακόμη δοθεί ικανοποιητική λύση, η μαζική παραγωγή των κεραμικών αυτών μερών. Η συνεργασία με την πεπειραμένη παραγωγό κεραμικών προϊόντων NGK πρέπει να μειώσει το κόστος και να επιταχύνει την ανάπτυξητης μαζικής παραγωγής, η οποία αντιπροσωπεύει σημαντικό τμήμα του κόστους παραγωγής των συσσωρευτών. Δεν θίγονται οι δυνατότητες για έρευνα και ανάπτυξη κάθε εταίρου στον τομέα των συσσωρευτών θείου-νατρίου και η BBC πρόκειται να συνεχίσει την περαιτέρω ανάπτυξη, ανεξάρτητα από τη δραστηριότητα της κοινής επιχείρησης. Τα κατ' ιδίαν αποτελέσματα έρευνας πρέπει να καθίστανται προσιτά στον άλλο εταίρο μέσω της κοινής επιχείρησης, και οι νέες τεχνικές γνώσεις που προέρχονται από την κοινή επιχείρηση πρέπει να μεταφέρονται στις μητρικές επιχειρήσεις για να τις χρησιμοποιήσουν. Δεν προβλέπεται παραγωγή στο πλαίσιο της κοινής επιχείρησης· αντίθετα, κάθε εταίρος συνεχίζει τη μαζική παραγωγή του και τα προϊόντα του είναι ανταγωνιστικά άλλων παραγωγών συσσωρευτών.

(5) Η NGK, απλός κατασκευαστής κεραμικών, χωρίς τεχνικές γνώσεις στον τομέα των συσσωρευτών δεν ασκεί, μέχρι σήμερα, καμία δραστηριότητα ανάπτυξης και παραγωγής συσσωρευτών. Η πρόσβασή της στην τεχνολογία της Newco και της BBC μπορεί, πάντως, να της επιτρέψει να κατασκευάσει επίσης συσσωρευτές θείου-νατρίου και να καταστεί έτσι δυνητικός ανταγωνιστής της BBC.

Β. **Οι συμφωνίες συνεργασίας**

(6) Για την πραγματοποίηση του σχεδίου συνεργασίας έχουν συναφθεί οι ακόλουθες συμφωνίες οι οποίες, από οικονομικής πλευράς, αποτελούν ενότητα και αλληλοσυμπληρώνονται:

Συμφωνία μεταξύ BBC και NGK για την ίδρυση της κοινής επιχείρησης Newco στην Ιαπωνία

(7) Ο επιχειρηματικός σκοπός της Newco είναι η έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα των συσσωρευτών θείου-νατρίου μέχρι το στάδιο της μαζικής παραγωγής. Για να είναι σε θέση η Newco να πραγματοποιήσει το έργο αυτό, η BBC και η NGK αναλαμβάνουν την υποχρέωση να χορηγήσουν στην εταιρεία αυτή αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης των αντίστοιχων συμπληρωματικών τεχνολογιών τους.

Επειδή η Newco δεν παράγει ούτε διανέμει η ίδια τους συσσωρευτές που αναπτύσσει τεχνολογικά, δεδομένου ότι η παραγωγή και η διανομή γίνεται από τις μητρικές εταιρείες, χορηγεί στη BBC αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης της τεχνολογίας της για την παραγωγή και τη διανομή των προϊόντων της σύμβασης στην Κοινότητα, στη Βόρειο Αμερική και σε ορισμένες άλλες χώρες, ενώ ταυτόχρονα η NGK της χορηγεί την άδεια αυτή για την Ιαπωνία και άλλες χώρες της Άπω Ανατολής. Η τεχνολογία της Newco περιλαμβάνει τόσο την τεχνολογία που έχει παραχωρηθεί από την BBC και την NGK όσο και τα αποτελέσματα της δικής της έρευνας και ανάπτυξης. Οι άδειες της BBC και της NGK ισχύουν για τις σημαντικότερες χώρες του κόσμου.

Η Newco και η NGK αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην προβαίνουν από κοινού με τρίτους, χωρίς τη συγκατάθεση της BBC, σε καμία δραστηριότητα έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα των συσσωρευτών θείου-νατρίου.

Συμφωνία για την παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης μεταξύ BBC και Newco

(8) α) Η BBC χορηγεί στη Newco, βάσει της ανωτέρω συμφωνίας για την ίδρυση της κοινής επιχείρησης, αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης της τεχνολογίας της. Παρόλο που η Newco ούτε παράγει ούτε διανέμει τα προϊόντα της συμφωνίας, η άδεια αυτή χορηγείται ενόψει της παραχώρησης της τεχνολογίας στην NGK για την παραγωγή και διανομή των προϊόντων της συμφωνίας στην Ιαπωνία και σε άλλες χώρες της Άπω Ανατολής. Η τεχνολογία της BBC περιλαμβάνει (...) [1] διπλώματα ευρεσιτεχνίας στην Κοινότητα και κυρίως στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας καθώς και στο Βέλγιο, Γαλλία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο και (...) διπλώματα ευρεσιτεχνίας στην Ιαπωνία, όπως επίσης και σημαντική και σπουδαία τεχνογνωσία (know-how), η οποία συμπληρώνει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Η BBC αναλαμβάνει την υποχρέωση να ανακοινώνει στη Newco τη νέα τεχνολογία την οποία αποκτά κατά τη διάρκεια της συμφωνίας.

Η Newco, η οποία οφείλει να καταβάλει στη BBC ένα κατ' αποκοπή δικαίωμα προσχώρησης (...) εκατομμυρίων DM καθώς και περιοδικά δικαιώματα, εξουσιοδοτείται να παραχωρήσει περαιτέρω αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης στην NGK για την προαναφερόμενη περιοχή αρμοδιότητάς της, και να επιτρέψει στην NGK να παραχωρήσει περαιτέρω άδεια σε τρίτο για την περιοχή αυτή. Η παραχώρηση περαιτέρω άδειας στην NGK και σε τρίτους υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση της BBC, την οποία είναι δυνατόν να αρνηθεί μόνο για βάσιμους λόγους.

(9) β) Η Newco είναι υποχρεωμένη, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας, να παραχωρεί δωρεάν την τεχνολογία της στη BBC για την παραγωγή και τη διανομή των προϊόντων της σύμβασης στην Κοινότητα, στη Βόρειο Αμερική και σε ορισμένες άλλες χώρες. Η τεχνολογία της Newco περιλαμβάνει όχι μόνον τεχνολογία της NGK, η οποία χορηγήθηκε στη Newco βάσει της συμφωνίας με την παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης μεταξύ NGK και Newco, αλλά επίσης τα αποτελέσματα έρευνας και ανάπτυξης της Newco.

[1] Στο προς δημοσίευση κείμενο της παρούσας απόφασης έχουν παραληφθεί ορισμένα στοιχεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του κανονισμού αριθ. 17, που αφορούν τη μη κοινολόγηση των επιχειρηματικών απορρήτων.

Η BBC εξουσιοδοτείται να παραχωρήσει στην καναδική εταιρεία Powerplex Technologies Inc., κοινή θυγατρική της BBC και της καναδικής εταιρείας Magna International Inc., περαιτέρω άδεια για την κατασκευή και εμπορία των προϊόντων της σύμβασης στον Καναδά, στο Μεξικό και στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Συμφωνία για την παραχώρηση άδειας μεταξύ NGK και Newco

(10) α) Η NGK χορήγησε στη Newco, σύμφωνα με την υποχρέωση που είχε αναλάβει δυνάμει της συμφωνίας για την ίδρυση κοινής επιχείρησης, αποκλειστική άδεια για την εκμετάλλευση της τεχνολογίας της. Παρόλο που η Newco δεν παράγει ούτε διανέμει η ίδια τα προϊόντα της συμφωνίας, η άδεια εκμετάλλευσης χορηγείται σ' αυτήν ενόψει της παραχώρησης της τεχνολογίας στη BBC για την παραγωγή και διανομή των προϊόντων της συμφωνίας στην Κοινότητα, στη Βόρειο Αμερική και σε ορισμένες άλλες χώρες. Η τεχνολογία της NGK, η οποία δεν έχει το δικαίωμα να ζητά καταβολή δικαιωμάτων για την παραχώρηση της τεχνολογίας της στην Newco, συνίσταται μόνο σε τεχνογνωσία στον τομέα των ειδικών κεραμικών.

(11) β) Η Newco χορηγεί στην NGK αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης της τεχνολογίας της για την παραγωγή και διανομή των προϊόντων της σύμβασης στην Ιαπωνία και σε άλλες χώρες της Άπω Ανατολής.

Η τεχνολογία της Newco περιλαμβάνει τόσο την τεχνολογία της BBC, η οποία παραχωρείται στη Newco βάσει συμφωνίας για τη χορήγηση άδειας εκμεταλλεύσεως μεταξύ BBC και Newco κατά τη διάρκεια της συμφωνίας αυτής, όσο και τα αποτελέσματα της έρευνας και ανάπτυξης της Newco.

Η NGK αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποδώσει στη Newco τα έξοδα λειτουργίας της, περιλαμβανομένου του κατ' αποκοπή ποσού που έχει καταβάλει η επιχείρηση αυτή στη BBC, καθώς επίσης να καταβάλει δικαιώματα.

(12) Η NGK και η Newco εξουσιοδοτούνται να παραχωρούν περαιτέρω άδειες εκμετάλλευσης σε τρίτους για τις αντίστοιχες περιοχές αρμοδιότητάς τους που τους ανατίθενται με σύμβαση, η δε Newco έχει το δικαίωμα να επιτρέπει στη BBC να παραχωρεί περαιτέρω άδεια εκμετάλλευσης σε τρίτο, που να ισχύει για την κατόπιν συμβάσεως περιοχή αρμοδιότητάς του. Η παραχώρηση αυτών των περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης υπόκειται σε προηγούμενη συγκατάθεση του αντισυμβαλλόμενου, ο οποίος δεν μπορεί να την αρνηθεί χωρίς να επικαλεστεί βάσιμο λόγο.

Κοινές διατάξεις των προαναφερόμενων συμφωνιών

(13) Απαγορεύεται στους αντισυμβαλλόμενους να θέτουν στη διάθεση τρίτων την τεχνολογία που παραχωρήθηκε από άλλους αντισυμβαλλόμενους χωρίς την άδεια αυτών. Η απαγόρευση αυτή ισχύει για χρονικό διάστημα πέντε ετών μετά τη λήξη των συμφωνιών.

Η κοινή επιχείρηση έχει συσταθεί για αόριστο χρόνο. Οι συμβάσεις για την παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης έχουν χρονική διάρκεια δεκαπέντε ετών, που αρχίζει με την έναρξη της συνεργασίας. Μετά την παρέλευση δέκα ετών από τη στιγμή που αρχίζει η γενική εμπορία των προϊόντων της σύμβασης στην Κοινότητα και στην Ιαπωνία, η NGK έχει το δικαίωμα να πωλεί τα προϊόντα αυτά στην Κοινότητα και, αντίστοιχα, η BBC έχει το ίδιο δικαίωμα στην Ιαπωνία.

Μετά τη λήξη των συμφωνιών, οι αντισυμβαλλόμενοι είναι ελεύθεροι να χρησιμοποιούν αυτόνομα και σε παγκόσμια κλίμακα το σύνολο των τεχνικών γνώσεων που έχουν ανακοινωθεί από τον άλλο αντισυμβαλλόμενο κατά τη διάρκεια της συνεργασίας, χωρίς καταβολή δικαιωμάτων.

Συμφωνία μεταξύ NGK και Newco για την εκμίσθωση εξοπλισμού και τη διάθεση προσωπικού

(14) Η NGK αναλαμβάνει την υποχρέωση να εκμισθώνει στη Newco, κατά τη διάρκεια της συμφωνίας για τη χορήγηση άδειας μεταξύ NGK και Newco, κτίρια και τον συναφή εξοπλισμό για να χρησιμοποιηθούν ως βιομηχανικοί χώροι και εργαστήρια, η δε Newco να διαθέτει το προσωπικό της για τις δραστηριότητες εκμετάλλευσης.

Γ. Παρατηρήσεις τρίτων

(15) Η Επιτροπή δεν έλαβε καμία παρατήρηση εκ μέρους τρίτων μετά τη δημοσίευση που έγινε σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Α. Άρθρο 85 παράγραφος 1

(16) Οι συμφωνίες συνεργασίας που έχουν κοινοποιηθεί από τη BBC εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 1.

α) Οι αντισυμβαλλόμενοι είναι επιχειρήσεις και οι κοινοποιηθείσες συμφωνίες αποτελούν συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 85.

β) Οι συμφωνίες έχουν σαν στόχο και σαν αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού μέσα στην κοινή αγορά.

αα) *Υποχρέωση για τη μη σύναψη με τρίτους συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης*

(17) Η συμφωνία για την ίδρυση κοινής επιχείρησης μεταξύ της BBC και της NGK προβλέπει την κοινή έρευνα και ανάπτυξη, μέσω της κοινής επιχείρησης Newco στον τομέα των προϊόντων που καλύπτονται από τη σύμβαση.

Με τη συμφωνία αυτή, οι επιχειρήσεις Newco και NGK αναλαμβάνουν την υποχρέωση, κατά την εφαρμογή του προγράμματος, να μην υπερβαίνουν με τρίτους, χωρίς τη συναίνεση της BBC, σε κοινές δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα των συσσωρευτών θειούχου νατρίου.

Η συγκεκριμένη υποχρέωση αποτελεί, σύμφωνα με την πάγια αντίληψη της Επιτροπής, περιορισμό του ανταγωνισμού [βλέπε επίσης άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 418/85 της Επιτροπής (1) σχετικά με τις συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης].

ββ) *Αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης στην NGK για συγκεκριμένες περιοχές*

(18) Με τη συμφωνία για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης μεταξύ της BBC και Newco, η BBC χορήγησε στη Newco αποκλειστική άδεια για τη χρησιμοποίηση της τεχνολογίας της στην κατασκευή και διανομή των προϊόντων της σύμβασης στην Ιαπωνία και σε άλλες χώρες της Άπω Ανατολής. Στη συμφωνία για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης μεταξύ της NGK και της Newco, η τελευταία χορήγησε στην NGK αποκλειστική άδεια για τη χρησιμοποίηση της τεχνολογίας της στην κατασκευή και διανομή των προϊόντων της σύμβασης στην Ιαπωνία και σε άλλες χώρες της Άπω Ανατολής.

Μέσω αυτών των αποκλειστικών αδειών εκμετάλλευσης παρεμποδίζονται οι εξαγωγές στην Κοινότητα, οι οποίες, ανεξάρτητα από τη μεγάλη απόσταση, ήταν δύνατον να πραγματοποιηθούν τόσο όσον αφορά τους συσσωρευτές που προορίζονται για ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα όσο και τους συσσωρευτές που χρησιμοποιούνται για να καλυφθεί η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας τις ώρες αιχμής στα ηλεκτρικά δίκτυα.

Η εξαγωγή των προϊόντων της σύμβασης προς το Βέλγιο, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο προσκόπτει στα ισχύοντα στα εν λόγω κράτη δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας της BBC. Σε άλλα, όμως, κράτη μέλη η BBC δεν μπορεί να εμποδίσει τις εξαγωγές εφόσον δεν διαθέτει δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, με εξαίρεση την Ισπανία όπου έχει υποβάλει μόνο (...) ευρεσιτεχνίας σε σύνολο (...).

Ο αποκλεισμός των ευκαιριών εξαγωγής για τα συγκεκριμένα κράτη μέσω της αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης συνιστά, δεδομένου του ισχυρού εξαγωγικού δυναμικού της NGK και του γεγονότος ότι αποτελεί δυνητικό ανταγωνιστή της BBC, αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού.

(1) ΕΕ αριθ. L 53 της 22. 2. 1985, σ. 5.

γγ) *Αποκλεισμός τρίτων από την εκμετάλλευση της τεχνολογίας των αντισυμβαλλομένων*

(19) Στις συμφωνίες για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης μεταξύ της BBC και Newco και μεταξύ της NGK και Newco, οι αντισυμβαλλόμενες στη συνεργασία επιχειρήσεις BBC και NGK χορήγησαν αμοιβαία αποκλειστικές άδειες για τη χρησιμοποίηση των τεχνολογιών τους στην κατασκευή και διανομή των προϊόντων της σύμβασης στις σημαντικότερες χώρες του κόσμου.

Οι αντισυμβαλλόμενοι ανέλαβαν, ως εκ τούτου, οι ίδιοι την αξιοποίηση της τεχνολογίας τους συνολικά και απέκλεισαν την πρόσβαση άλλων επιχειρήσεων στη συγκεκριμένη τεχνολογία.

Αυτός ο αποκλεισμός των ανταγωνιστών καταλήγει σε αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού.

(20) γ) Οι συμφωνίες συνεργασίας που κοινοποιήθηκαν από τη BBC ενδέχεται επίσης να παρεμποδίσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

Πράγματι, όταν οι επιχειρήσεις Newco και NGK, μέσω της υποχρέωσης που περιλαμβάνεται στη συμφωνία για τη δημιουργία κοινής επιχείρησης να μην προβαίνουν σε κοινή έρευνα και ανάπτυξη με τρίτους, εμποδίζοντας να κατασκευάσουν από κοινού με τρίτους στην Κοινότητα συσσωρευτές θείου-νατρίου και όταν οι τρίτοι, μέσω της αποκλειστικότητας των αμοιβαίων αδειών για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης, αποκλείονται από τη χρησιμοποίηση της τεχνολογίας των αντισυμβαλλομένων, είναι σαφές ότι οι τρίτοι δεν έχουν καμία δυνατότητα να λάβουν μέρος στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, εμπορευόμενοι τους συσσωρευτές που θα είχαν, σε αντίθετη περίπτωση, κατασκευάσει.

Επιπλέον, η απαγόρευση διενέργειας εξαγωγών, η οποία προκύπτει από την αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσης για συγκεκριμένες περιοχές που χορηγήθηκε στην NGK, έχει σαν αποτέλεσμα να απομονώνει την Κοινότητα σαν σύνολο από τις τρίτες χώρες και να επηρεάζει τους όρους του ανταγωνισμού μέσα στην κοινή αγορά και, συνεπώς, το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η κυκλοφορία των εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών μελών πραγματοποιείται υπό διαφορετικές συνθήκες απ' ότι θα συνέβαινε αν δεν υπήρχε η εν λόγω απαγόρευση.

Β. Άρθρο 85 παράγραφος 3

Ανάγκη για μεμονωμένη απαλλαγή

(21) Το σχέδιο συνεργασίας προβλέπει στο πλαίσιο της συμφωνίας για την ίδρυση κοινής επιχείρησης, κοινές δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης ως προς τα προϊόντα της σύμβασης, εξαιρούμενης της κοινής εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 418/85.

Αποκλείεται, όμως, η εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού βάσει του άρθρου 6 στοιχείο στ) επειδή, δυνάμει της συμφωνίας, η NGK υποχρεούται να μην πωλεί τα σχετικά προϊόντα στις περιοχές της κοινής αγοράς που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της BBC ή να μην ασκεί εκεί ενεργό πολιτική πωλήσεων των προϊόντων αυτών, και τούτο ακόμη και μετά τη λήξη της προβλεπόμενης περιόδου στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ιδίου κανονισμού.

Οι κοινοποιηθείσες συμφωνίες μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον μετά από επί μέρους εξέταση όλων των προβλεπόμενων στο άρθρο 85 παράγραφος 3 προϋποθέσεων.

Μεμονωμένη απαλλαγή

(22) Στην προκειμένη περίπτωση, πληρούνται όλοι οι όροι για τη χορήγηση μεμονωμένης απαλλαγής για τους ακόλουθους λόγους:

α) Προώθηση της τεχνικής και οικονομικής προόδου

(23) Η συνεργασία μεταξύ της BBC και NGK προβλέπει την ανάπτυξη θεμελιώδους τεχνολογικής καινοτομίας, η οποία, λόγω της συνεργασίας, μπορεί να πραγματοποιηθεί γρηγορότερα και με λιγότερο κόστος. Σε πολλές χώρες του κόσμου, η ανάπτυξη συσσωρευτών υψηλής απόδοσης ενισχύεται με σημαντικούς δημόσιους πόρους. Για τον συσσωρευτή θείου-νατρίου της BBC έχουν μέχρι σήμερα χορηγηθεί επιδοτήσεις ύψους 60 εκατομμυρίων DM περίπου από τον προϋπολογισμό του γερμανικού υπουργείου έρευνας και τεχνολογίας. Οι αρχές υποστηρίζουν ότι οι συσσωρευτές υψηλής απόδοσης με υψηλή ειδική πυκνότητα ενέργειας πρόκειται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο τόσο στη λειτουργία των ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων όσο και στη διευθέτηση του μέγιστου φορτίου των δημοσίων δικτύων ρεύματος. Όταν επιτυγχάνεται, μέσω της εγκατάστασης συσσωρευτών υψηλής απόδοσης, η απορρόφηση της μέγιστης ζήτησης που παρατηρείται σε ορισμένα χρονικά διαστήματα στα δημόσια δίκτυα παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, τότε η παροχή του δημόσιου ηλετρικού δικτύου δεν χρειάζεται να προσαρμόζεται σε αυτή τη μέγιστη ζήτηση, γεγονός που επιτρέπει την οικονομικότερη επιβάρυνση των υφισταμένων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μετριάζεται η εξάρτηση από τις εισαγωγές πετρελαίου από τρίτες χώρες.

Ακόμα μεγαλύτερης σημασίας είναι η πρόοδος που μπορεί να επιτευχθεί με τα ηλεκτροκίνητα οχήματα. Ένα ηλεκτροκίνητο όχημα δεν μολύνει το περιβάλλον ούτε με καυσαέρια ούτε με θόρυβο. Ως εκ τούτου, ένα από τα ουσιώδη πλεονεκτήματα του σχεδίου συνεργασίας συνίσταται στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των καταναλωτών μέσω της ανάπτυξης συσσωρευτών για αυτοκίνητα οχήματα.

β) Πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές

(24) Τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζουν οι συσσωρευτές υψηλής απόδοσης αποβαίνουν άμεσα προς όφελος των καταναλωτών. Η ύπαρξη ενός νέου κινητήρα αποτελεί οικονομικό πλεονέκτημα για τον καταναλωτή και η ορθολογικότερη εκμετάλλευση των υφιστάμενων μονάδων παραγωγής ρεύματος είναι δυνατόν να οδηγήσει σε χαμηλότερες τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος.

γ) Το απαραίτητο των περιορισμών

αα) Η υποχρέωση να μη συνάπτονται συμφωνίες με τρίτους για έρευνα και ανάπτυξη

(25) Αυτή η υποχρέωση απαλλάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 418/85 για την κατά κατηγορίες απαλλαγή των συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης. Θεωρείται, ως εκ τούτου, για τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού, ως απαραίτητη για να υπάρξουν τα προτερήματα που προκύπτουν από την κοινή έρευνα και ανάπτυξη. Αυτό ισχύει και στην προκειμένη περίπτωση.

ββ) Αποκλεισμός των εξαγωγών στην Κοινότητα και αποκλεισμός τρίτων από την εκμετάλλευση της τεχνολογίας των αντισυμβαλλομένων

(26) Η BBC ασχολείται επί 16 χρόνια περίπου με την ανάπτυξη των συσσωρευτών νατρίου-θείου. Έχει μέχρι τώρα προβεί σε δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ύψους 150 εκατομμυρίων DM περίπου, από τα οποία 60 εκατομμύρια DM προέρχονται από κρατικές επιδοτήσεις. Οι εργασίες ανάπτυξης των συσσωρευτών μεγάλης χωρητικότητας της BBC προβλέπεται να διαρκέσουν ακόμα τρία έως πέντε χρόνια.

(27) Ο κίνδυνος που ενέχει η εμπορία των προϊόντων της σύμβασης είναι ιδιαίτερα υψηλός.

Η τεχνολογία της BBC αποτελεί, σε συνδυασμό με την τεχνολογία της NGK, θεμελιώδη τεχνολογική καινοτομία. Ενόψει όμως αυτής της θεμελιώδους τεχνολογικής καινοτομίας δεν είναι εύκολο να πεισθεί ο καταναλωτής να εγκαταλείψει τα καθιερωμένα και να δεχθεί νέο σύστημα κίνησης, δυσκολία που καθίσταται ακόμα μεγαλύτερη από το γεγονός ότι υπάρχουν περιορισμένες δυνατότητες επαναφόρτισης ή ανταλλακτικών με την απαιτούμενη υποδομή. Παρόμοια εμπόδια αντιμετωπίζονται και στη βιομηχανία αυτοκινήτων. Η πώληση των εν λόγω προϊόντων προϋποθέτει, ως εκ τούτου, σημαντική μεταβολή στις συνήθειες των καταναλωτών.

(28) Διαπιστώνεται λοιπόν ότι η BBC, πέρα από το γεγονός ότι έχει προβεί σε ασυνήθιστα υψηλές δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης, αντιμετωπίζει και ιδιαίτερα υψηλό κίνδυνο εμπορίας. Σε περίπτωση που εκτεθεί στον ανταγωνισμό της NGK και άλλων δικαιούχων της άδειας εκμετάλλευσης στην κοινή αγορά, διακυβεύεται η δυνατότητα απόσβεσης των δαπανών της.

(29) Υπό τις συνθήκες αυτές, φαίνεται ότι η προστασία της BBC έναντι των προμηθειών της NGK και άλλων δικαιούχων άδειας εκμετάλλευσης στη δική της περιοχή αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να υλοποιηθεί το σχέδιο συνεργασίας.

(30) Η περίοδος κατά την οποία χορηγείται προστασία στη BBC έναντι των εξαγωγών της NGK ανέρχεται σε δέκα χρόνια. Μετά τη πάροδο των δέκα ετών, τα οποία υπολογίζονται από τη στιγμή κατά την οποία τίθενται σε γενική εμπορία στην Κοινότητα τα προϊόντα της σύμβασης, η NGK έχει το δικαίωμα να πωλεί στην Κοινότητα τα προϊόντα της σύμβασης. Η εν λόγω προστασία περιορίζεται στο αυστηρά αναγκαίο μέτρο.

Οι δαπάνες εισαγωγής που απαιτούνται για την κυκλοφορία των σχετικών προϊόντων στο εμπόριο είναι πολύ υψηλές. Τα ηλεκτροκίνητα οχήματα ανταγωνίζονται τα συνήθη αυτοκίνητα και δεν πρόκειται να είναι εύκολο να πεισθεί ο καταναλωτής να εγκαταλείψει τις συνήθειές του και να στραφεί σε νέα συστήματα κίνησης. Παρόμοια εμπόδια οφείλει να υπερβεί και η αυτοκινητοβιομηχανία. Ως εκ τούτου, είναι δυνατή μόνο η κατασκευή περιορισμένου αριθμού αυτοκινήτων με υψηλό αντίστοιχα κόστος. Εξάλλου, σε αυτή την πρώτη φάση της εισόδου στην αγορά, η οποία πρέπει να υπολογισθεί σε τουλάχιστον πέντε χρόνια, η BBC δεν μπορεί να επιβάλλει τιμές που να καλύπτουν το κόστος επειδή τούτο θα δυσχεράνει την καθιέρωση του νέου αυτού είδους κίνησης. Μόνο κατά την παρέλευση της δεύτερης πενταετίας του δεκαετούς διαστήματος μπορεί να αναμένεται απόσβεση των επενδύσεων που έγιναν στο παρελθόν. Περίοδος μικρότερη των δέκα ετών θα είχε εξαντληθεί προτού η BBC να είναι σε θέση να επιτύχει το άνοιγμα της αγοράς της Κοινότητας για τα προϊόντα της σύμβασης.

(31) Η διάρκεια της προστασίας που παρέχεται στη BBC μέσω των αμοιβαίων αδειών αποκλειστικής εκμετάλλευσης όσον αφορά τις προμήθειες άλλων δικαιούχων άδειας εκμετάλλευσης στην περιοχή της σύμβασης ανέρχεται σε 15 χρόνια. Πρέπει όμως να ληφθεί υπόψη ότι ενδέχεται να χρειασθούν άλλα πέντε περίπου χρόνια μετά τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης σε τρίτους, μέχρι την ολοκλήρωση της ανάπτυξης των συσσωρευτών, την καθιέρωση μαζικής παραγωγής και την πραγματοποίηση πωλήσεων. Μόνο από τη στιγμή αυτή και μετά μπορεί να καταστεί αποτελεσματική η προστασία που παρέχεται μέσω της αποκλειστικότητας και, ως εκ τούτου, η διάρκεια της προστασίας μειώνεται, στην πράξη, σε δέκα χρόνια.

(32) Κατ' αυτόν τον τρόπο γίνεται σαφές ότι είναι απαραίτητη η παρεχόμενη στη BBC προστασία.

δ) Εναπομένων ανταγωνισμός

(33) Στην προκειμένη περίπτωση, ο περιορισμός του ανταγωνισμού για τα ίδια προϊόντα δεν οδηγεί σε κατάργηση του ανταγωνισμού, ως προς το σημαντικό τμήμα των εν λόγω προϊόντων.

Υπάρχουν και άλλοι ανταγωνιστές που κατασκευάζουν επίσης συσσωρευτές υψηλής απόδοσης για ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα οχήματα και για τη διευθέτηση του ηλεκτρικού φορτίου τις ώρες αιχμής, χρησιμοποιώντας μάλιστα το σύστημα θείου-νατρίου ή άλλες τεχνικές μεθόδους. Επιπλέον, τα ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα ανταγωνίζονται τα παραδοσιακά οχήματα και, κατ' αυτό τον τρόπο, υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός από τους λοιπούς κατασκευαστές, ο οποίος εμποδίζει τη BBC να δρα ανεξάρτητα από τους εν λόγω κατασκευαστές.

Γ. Άρθρο 8 του κανονισμού αριθ. 17

(34) Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17, η απαλλαγή χορηγείται για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Το σχέδιο συνεργασίας αφορά ουσιαστικά την εκμετάλλευση και την περαιτέρω ανάπτυξη τεχνολογίας, για την οποία συνάπτονται συμφωνίες άδειας εκμετάλλευσης. Φαίνεται, ως εκ τούτου, ενδεδειγμένο να χορηγηθεί απαλλαγή για όλη τη διάρκεια ισχύος των εν λόγω συμφωνιών για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης, η οποία ανέρχεται σε 15 έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των συμφωνιών συνεργασίας, η οποία είναι η 10η Νοεμβρίου 1987,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ κηρύσσεται ανεφάρμοστο, βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3, στις ακόλουθες κοινοποιηθείσες συμφωνίες συνεργασίας της επιχείρησης που αναφέρεται στο άρθρο 3:

— συμφωνία για την ίδρυση κοινής επιχείρησης μεταξύ των επιχειρήσεων BBC Brown Boveri Aktiengesellschaft και NGK Insulators Ltd,

— συμφωνία για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης μεταξύ των επιχειρήσεων BBC Brown Boveri Aktiengesellschaft και Newco,

— συμφωνία για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης μεταξύ των επιχειρήσεων NGK Insulators Ltd και Newco,

— συμφωνία μεταξύ των επιχειρήσεων NGK Insulators Ltd και Newco για τη χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) εγκαταστάσεων και τη διάθεση προσωπικού.

Άρθρο 2

Η απαλλαγή ισχύει από τις 20 Νοεμβρίου 1987 μέχρι τις 19 Νοεμβρίου 2002.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην επιχείρηση BBC Brown Boveri Aktiengesellschaft, Mannheim (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας).

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 1988.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής